

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

Tereza Nejedlá
450557, B-PS

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1. 5. 2016

Fakulta sociálních studií MU, 2015/2016

Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

Článek „*Chcete zbohatnout? Musíte mít jednu důležitou vlastnost*“ jsem si vybrala jednak z toho důvodu, že vztah chamtivosti s bohatstvím mi připadá zajímavý, ale také proto, že server žena.cz je populární zejména u lidí, kteří se pravděpodobně statistikou ve svém životě nijak nezaobírají.

Samotný článek stručně shrnuje studii z kalifornské Berkeley, která vyšla v březnu 2012 v časopise *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* pod názvem „*Higher social class predicts increased unethical behavior*“. Tato studie se zaměřuje na vztah neetického chování, respektive tendence k němu, a ekonomicko-sociální třídy.

Autorka článku v několika odstavcích popisuje pět ze sedmi experimentů, které v rámci studie proběhly. Každý z těchto experimentů podporuje domněnku, že bohatší lidé mají větší sklony k neetickému chování než lidé chudí, z čehož autorka na závěr článku vyvozuje hamižné a chamtivé chování u bohatších lidí i tendence toto chování projevit, přijde-li člověk k penězům náhle. Tyto své postřehy zastřešuje tvrzením vedoucího této studie, které se ovšem v samotné studii nevyskytuje.

Samotný článek je shrnutím sedmi experimentů, které byly částečně provedeny a zcela vyhodnoceny na univerzitě Berkeley. Každého experimentu se zúčastnily zpravidla více než 100 účastníků, pouze v jednom z nich se dostavilo 90 lidí. Ve dvou experimentech se jednalo o dobrovolníky z řad studentů, v dalších dvou se jednalo o náhodně vybrané řidiče na ulici a ve zbylých šlo o dotazníky vyplňované online, tedy zcela náhodné lidi.

V experimentech s projíždějícími auty byla sociálně-ekonomická třída řidiče determinována stářím, značkou a vzhledem auta, v ostatních experimentech šlo převážně o vyplnění MacArthurovy škály subjektivního sociálního statusu. V experimentech s auty byl statisticky vyloučen vliv pohlaví, ve všech ostatních experimentech pak kromě vlivu pohlaví také vliv etnicity, víry, věku a politické příslušnosti.

Ve všech experimentech byl následně zjištěn vztah mezi vyšším ekonomicko-sociálním statusem a neetickým chováním. Zároveň ovšem u dvou ze studií byl proveden test tendence k chamtivosti. Když se ten přidal do vztahu bohatství a neetického chování, ukázalo se, že bohatství dále není relevantní a skutečný vztah spočívá v tendenci k chamtivosti a neetickým chováním.

Žádná ze statistik nebyla v popularizačním článku zmíněna. Dále zcela chybí dva ze sedmi experimentů, ovšem to by se dalo pochopit jednak z toho důvodu, že tyto experimenty došly k podobným závěrům, jako velká část ostatních, a jednak proto, že v nich bylo sebráno nejméně dat ohledně dalších vlivů na neetické chování, jako je např. etnicita, víra či politická příslušnost.

Mnohem větší problém článku je ovšem špatná interpretace výsledků. Studie sama se zabývá vztahem bohatství a neetického chování. Chamtivost se objevuje jen v několika z těchto experimentů a to pouze jako tendence k ní vyhodnocená vyplněným dotazníkem. Nikde ve studii se neobjevuje vztah mezi bohatstvím a tendencí k chamtivosti – naopak poslední studie, kde účastníci, kteří si vyslechli

přednášku o výhodách chamtivosti, měli větší tendence k neetickému chování než ti, kteří vedli neutrální rozhovor a to bez ohledu na jejich sociálně-ekonomický status.

Autorka popularizačního článku pak identifikuje chamtivost s neetickým chováním, díky čemuž dochází k závěru, že všichni bohatí lidé jsou chamtiví. Z vyznění článku dokonce vyplývá, že bohatství vede k chamtivosti, což je v rozporu s tím, co se píše v diskusní části studie – tedy že je pravděpodobné, že chamtivost vede k bohatství, ale díky poslednímu experimentu je také možné, že chamtivost vychází z prostředí, a jelikož bohatí lidé od dětství vyrůstají v prostředí, kde se chamtivost podporuje, i oni budou chamtiví.

Důvodem pro špatnou interpretaci článku může být jazyková bariéra, neboť to vypadá, že autorka čerpá přímo ze studie, ale také neporozumění studii samotné a rozdílu mezi neetickým chováním, které se ve studii experimentálně zjišťuje, a chamtivostí, která je zjišťována dotazníky či ovlivněním účastníků. Dalším důvodem může být fakt, že studie začala experimenty, které zjišťovaly vztah sociálně-ekonomické třídy a neetickým chováním, ovšem končila zjišťováním tendence k chamtivosti a neetickým chováním.

Zdroje

Piff, P. K., Stancato, D. M., Côté, S., Mendoza-Denton, R., & Keltner, D. (2012). Higher social class predicts increased unethical behavior. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 109(11), 4086-4091

Selementová, Z. (2015, červenec 30.) Chcete zhubnout? Musíte mít jednu důležitou vlastnost. *Žena.cz*. Převzato z: <https://www.zena.cz/zdravi/chcete-zbohatnout-musite-mit-jednu-dulezitou-vlastnost/r~i:article:785243/>

Uvažujete pěkně, ale zcela mýjíte téma – komunikaci statistik. Zkuste prosím v opravě zaměřit svou úvahu na to, jak jsou statistiky prezentovány v kontextu toho, jak by mohl/měly být prezentovány.

Práci nepřijímám.

SJ